

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-694

26.6.2025

Landkreditt Forsikring AS

Motorvogn

Utforkjøring – grovt uaktsomt – regress.

Et transportfirma (sikrede) søkte erstatning for skader en lastebil ble påført i en utforkjøring. Sjåføren forklarte at utforkjøringen skyldes en unnamanøver for å unngå et motgående kjøretøy. I skademeldingen ble det svart «Nei» på spørsmål om saken behandles av politiet. Foretaket dekket reparasjonskostnadene. I forbindelse med at fylkeskommunen ba om en ansvarserkjennelse for skader lastebilen hadde påført vegskulderen, ble foretaket oppmerksom på at saken hadde vært etterforsket av politiet. Foretaket innhentet politidokumentene, som inneholdt et avhør med et vitne som hadde kjørt bak lastebilen. Vitnet forklarte til politiet at hun ikke hadde lagt merke til et motgående kjøretøy. Foretaket mente at utforkjøringen da måtte skyldes at sjåføren hadde sovnet eller vært uoppmerksom, og at dette var grovt uaktsomt. Foretaket krevde kr 370 000 i regress fra sikrede og viste til at deres ansvar kunne settes ned eller falle bort dersom skaden var forvoldt grovt uaktsomt, jf. fal. § 4-9 og bal. § 12. Sikrede bestred at foretaket hadde regressadgang og var uansett uenig i at sjåføren hadde opptrådt grovt uaktsomt. Nemnda kom til at foretaket ikke hadde sannsynliggjort at sjåføren hadde opptrådt grovt uaktsomt, og at foretaket ikke hadde grunnlag for sitt regresskrav.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 370 000 (regresskrav)

Saksfremstilling

Saken gjelder krav fra foretaket om tilbakebetaling av utbetalt erstatning.

Sikrede er et transportfirma med to lastebiler forsikret i foretaket. Én av lastebilene ble påført større skader under en utforkjøring 21.11.23 ca. kl. 13:50. Politiet ble tilkalt til ulykkesstedet.

Lastebilen ble kjørt av sikredes ansatte A, som forklarer hendelsen slik i skademeldingen:

Møtte motgående bil som lå nærme midtstripen. La bilen nærmere veiskulderen for å unngå kollisjon. Høyre fremhjul og høyre side traff en bernabbe som ligger tett inntil veien (se bilder)

Spørsmålet «Behandles saken hos politiet» er besvart med «Nei».

A gav følgende årsaksanalyse i en avviksmelding opprettet 22.11.23:

Møtte bil i motgående kjørefelt som lå nærme midtstripen. La bilen over til høyre for å unngå kollisjon. En bergnabb stikker ut i veiskulderen og bilen treffer denne med høyre side.

Foretaket erstattet reparasjonskostnadene som beløp seg til kr 1 239 341.

Føreren av bilen bak lastebilen forklarte følgende i politiavhør 24.11.23:

Plutselig skjønte betongbilen mot høyre og ut i grøfta. Bilen ble deretter kastet ut i vegbanen igjen og stanset etter noen meter i eget kjørefelt.

Det var ingen passerende kjøretøy i motgående løp når betongbilen skjønte ut som vitnet registrerte. En Tesla kom like etter, og føreren av denne stanset opp for å høre om det var behov for hjelp, og kjørte videre

da det ikke var nødvendig med flere.

Vitnet kom raskt i kontakt med føreren av betongbilen. Han virket uskadd men litt i sjokk. Føreren bekreftet overfor vitnet at han hadde varslet nødetatene. Vitnet forstod etter hvert at så ikke var tilfelle og fikk iverksatt varsling.

A fikk status som mistenkt i saken og forklarte bl.a. følgende i politiavhør 6.12.23:

Mistenkte skulle til en byggeplass ved (S) i (F)l. Det kom en bil imot og mistenkte følte at bilen lå for mye mot hans side så han svingte litt til høyre også havnet begge de høyre hjulene utenfor veien også havnet bilen i grøften. Han ringte sjefen. Det kom en annen som hjalp til å dirigere trafikken og ringte til politiet.

(...)

Mistenkte sier at ulykken var 'menneskelig svikt'.

(...)

Mistenkte kjørte mot (M) da han følte at en blå el-bil lå imot hans kjørefelt. Mistenkte svingte til høyre for i å svinge unna bilen, og da havnet 2 av 4 dekk på utsiden av veien. Mistenkte forsøkte å svinge betongbilen tilbake på veien uten at han klarte det. Han forsøkte også å bremse, men det hadde ingen effekt. Betongbilen havnet i grøften, og traff inn i en fjellvegg etter ca. 3-4 meter. Mistenkte tror at el-bilen som kjørte imot kjørte videre.

Det var ingen andre i bilen og mistenkte er usikker på om det var vitner til ulykken.

Mistenkte sier at det er han som har skyld i ulykken. Han så gjerne feil og skulle kanskje bremset ned.

(...)

A svarte følgende på spørsmål vedrørende oppmerksomhet:

Mistenkte hadde hendene på rattet og så rett frem på veien. Han var ikke uoppmerksom og holdt ikke på med noe annet. Han var ikke trøtt.

A ble deretter konfrontert med vitneforklaringen:

Mistenkte ble gjort kjent med at vitnet på stedet har forklart at hun kjørte bak betongbilen da den plutselig skjønte mot høyre og ut i grøfta. Bilen ble deretter kastet ut i vegbanen igjen og stanset etter noen meter i eget kjørefelt. Det var ingen passerende kjøretøy i motgående løp når betongbilen skjønte ut som vitnet registrerte. En Tesla kom like etter, og føreren av denne stanset opp for å høre om det var behov for hjelp, og kjørte videre da det ikke var nødvendig med flere.

Mistenkte mener at det kom en bil i motgående kjørefelt.

Mistenkte ble også gjort kjent med føreren (mistenkte. JKS) bekreftet overfor vitnet at han hadde varslet nødetatene. Vitnet forstod etter hvert at det ikke var tilfelle og fikk iverksatt varsling.

Mistenkte sa at han hadde ringt til bilberger og sjefen, men ikke noe mer.

Politiet henla saken mot sjåføren 2.1.24 grunnet bevisets stilling.

Fylkeskommunen anmodet 16.5.24 foretaket om erkjennelse av ansvar for skader motorvognen hadde påført veiskulderen og la ved bilder som bl.a. viste at politiet hadde vært på skadestedet. Foretaket besluttet på bakgrunn av dette å undersøke om det var opprettet sak hos politiet og varslet sikrede 8.7.24 at det ville kunne bli aktuelt å redusere erstatningen, jf. fal. § 4-9. Videre informerte foretaket om at det ville kunne kreve regress for utlegg under ansvarsforsikringen etter bal. § 12, men at det ikke hadde fattet et endelig standpunkt.

Foretaket sendte 6.9.24 et regresskrav til sikrede på kr 370 000. Foretaket la til grunn at utforkjøringen enten skyldes at føreren hadde vært uoppmerksom over tid eller at han hadde sovnet:

Etter vegtrafikkloven er fører av kjøretøy pålagt en streng aktsomhetsplikt. Dette begrunnes med at et kjøretøy i bevegelse har et stort farepotensial. Forsikringsselskapets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom skaden er forvoldt forsettlig eller grovt uaktsomt. Dette fremgår både av forsikringsavtaleloven § 4-9

og bilansvarslova § 12. Forsikringsselskapets regressadgang er innskrenket etter skadeserstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2, men i behold dersom det er utvist grov uaktsomhet.

Uoppmerksomhet over tid er etter rettspraksis å anse som grovt uaktsomt, det samme gjelder soving. Vi har etter dette krav på å få tilbakebetalt en del av våre utlegg.

I henhold til forsikringsvilkårene for lastebil punkt 7.2 vil forsikringstaker kunne identifiseres med fører, da fører er ansvarlig for kjøretøyet med forsikringstakers samtykke. Det at fører har utøvd en handling som vurderes som grovt uaktsom innebærer derfor at det kan avkortes eller kreves regress direkte i forsikringstakers erstatning.

Sikrede klaget på regresskravet 26.9.24 og bestred at A hadde vært uoppmerksom eller hadde sovnet. Sikrede stilte spørsmål ved at regresskravet først kom over et halvt år etter at foretaket hadde utbetalt erstatning. Foretaket opprettholdt regresskravet etter en ny vurdering av foretakets kundeombud og viste bl.a. til at årsaken til at regresskravet ble fremsatt sent var at foretaket ikke var blitt gjort kjent med politietterforskningen før på et senere tidspunkt. Kundeombudet viste til samme identifikasjonshjemmel i vilkårenes pkt. 7.2.

Sikrede bestrider regresskravet og anfører at det ikke er dokumentert at A var grov uaktsom. Politiet har henlagt saken, og det er urimelig at foretaket skal vektlegge en bestridt vitneuttalelse.

Forsikringsforetaket krever regress for kr 370 000 av utbetalingen under kaskoforsikringen og anfører at A utviste grov uaktsomhet. Foretakets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom skaden er forvoldt grovt uaktsomt, jf. fal. § 4-9 og bal. § 12. Foretakets regressadgang er innskrenket etter skl. § 4-3, jf. § 4-2, men er i behold dersom det er utvist grov uaktsomhet.

Et uavhengig vitne har forklart til politiet at det ikke kom noen motgående kjøretøy. Det var gode kjøreforhold, og utforkjøringen fant sted på en rett strekning. Ulykken må derfor ha skjedd som følge av at A var uoppmerksom eller sovnet. Dette er grovt uaktsomt, jf. bl.a. FinKN 2014-250, 2016-311, 2016-347 og 2017-377.

Det foreligger identifikasjonsadgang mellom sikrede og A, jf. fal. § 4-11 og vilkårene.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan kreve regress av sikrede for utbetaling under kaskoforsikringen.

Foretaket krever regress for kr 370 000 uten at det angis om beløpet refererer seg til utbetaling til fylkeskommunen etter bal. § 4 eller utbetaling for skade på bilen dekket under kaskoforsikringen. Etter det opplyste er imidlertid kravet fra fylkeskommunen på kr 6 139, og nemnda legger derfor til grunn at regresskravet gjelder utbetaling under kaskoforsikringen.

Foretaket krever regress med hjemmel i skl. § 4-3, jf. § 4-2, og anfører at sjåføren opptrådte grovt uaktsomt, enten ved at han var uoppmerksom over tid eller sovnet.

Skl. § 4-2 angir:

1. I det omfanget det er på det rene at en skade kan kreves dekket av forsikring for tingskade eller annen formuesskade, kan den skadelidte bare gjøre gjeldende sitt erstatningskrav mot den ansvarlige skadevolder dersom skaden er voldt:

- a. ved forsett eller grov uaktsomhet av den ansvarlige selv, eller
- b. i hans yrke, ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet

Denne bestemmelsen gjelder derfor forholdet mellom en skadelidt som har tingsskedeforsikring – her transportfirmaet/sikrede – og en skadevolder – her A. A har voldt skaden i yrke etc., og sikrede/skadelidte vil derfor kunne kreve ansvar for skadene dekket av A uavhengig av sin forsikring.

Sikrede/skadelidte har valgt å kreve skadene dekket under forsikringen. Da gjelder regressregelen i § 4-3:

I den utstrekning selskapet ved forsikring for tingskade eller annen formuesskade har betalt erstatning til skadelidte, kan det kreve regress hos den ansvarlige skadevolder så langt skadelidte kunne ha krevd erstatning hos skadevolderen etter § 4-2

Foretaket har betalt erstatning til skadelidte eier av lastebilen og må derfor kunne kreve regress hos A så langt sikrede/skadelidte kunne kreve erstatning hos A.

Foretaket krever imidlertid ikke regress fra A, men fra sikrede. Formuleringen «den ansvarlige skadevolder» omfatter også den som er ansvarlig etter arbeidsgiveransvaret, jf. Karnov Lovkommentar ved Birgitte Hagland og Are Stenvik note 6 til skl. § 4-2. Dette betyr at foretaket kan kreve regress hos sikrede som arbeidsgiver i den utstrekning sikrede kunne kreve erstatning hos A.

Transportselskapet som arbeidsgiver er imidlertid sikrede under den aktuelle forsikringen, og har som sikret samme vern mot regress fra foretaket som han har som sikrede under forsikringen, se Wilhelmsen, Regress i skadeforsikring, Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett 2019 nr. 1 s. 29-30 og NOU 1987:24 s. 152:

Det må antas å følge av alminnelige rettsregler at den som er skyld i at selskapet pådrar seg ansvar overfor tredjemann utover det som følger av forsikringsavtalen som sådan, vil kunne pådra seg ansvar overfor selskapet. I forhold til forsikringstager, sikrede eller en medforsikret vil likevel et slikt regresskrav måtte underlegges de samme verneregler som disse personene beskyttes av når de selv gjør gjeldende krav under forsikringen, se for såvidt *Selmer*, s. 129-130. Bestemmelsene i kapittel 4 står her særlig sentralt.

Uttalelsen gjelder ikke den type skadesituasjon vi her står overfor, men det følger også av forarbeidene at en tingsskadeforsikring fungerer som en indirekte ansvarsforsikring i forhold til et regresskrav mot en medforsikret som har voldt skade på sikredes gods, jf. NOU 1987:24 s. 145:

Heller ikke har utvalget ment at det er grunn til å fastslå uttrykkelig at status som medforsikret gir *regressvern* i forhold til selskapet. Det har vært antatt som en sikker hovedregel i norsk rett at den skadevoldende tredjemanns posisjon som medforsikret verner ham mot regresskrav fra selskapet for utbetalinger det har gjort til andre sikrede, se *Selmer*, s. 129-130. Utvalget har ikke ment å gjøre endringer i dette prinsippet, men antar at det fortsatt vil være naturlig å overlate den nærmere fastleggelse og utforming av dette prinsippet til praksis

Dette må gjelde tilsvarende når den påståtte skadevolder som her er «hovedsikrede» under avtalen. Regressvernet er imidlertid ikke absolutt; foretaket kan påberope samme regler i fal. Kap. 4 overfor sikrede som skadevolder som det kan påberope overfor sikrede, jf. Bull/Wilhelmsen, Forsikringsrett, 2024, s. 561-562 og s. 567.

Foretaket kan derfor ikke kreve regress fra sikrede i større utstrekning enn det kunne avkorte erstatningen etter fal. og forsikringsvilkårene.

Dette betyr at foretaket evt. kan kreve regress fra sikrede i den utstrekning det kan avkorte erstatningen overfor sikrede etter fal. § 4-9 om grov uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet. Denne bestemmelsen retter seg mot sikrede, mens den grove uaktsomheten her var utvist av A. Sikrede kan identifiseres med føreren etter fal. § 4-11 hvis dette har hjemmel i forsikringsvilkårene. Forsikringsvilkårene pkt. 7.2 gir hjemmel for identifikasjon mellom sikrede og A dersom A med sikredes samtykke «er ansvarlig for motorvognen» og grovt uaktsomt har medvirket til skaden.

Nemnda reiser spørsmål om A i denne situasjonen kan regnes som «ansvarlig for motorvognen», men er uansett kommet til at det ikke foreligger grov uaktsomhet etter fal. § 4-9 som grunnlag for regress.

Det følger av Rt. 1989 s. 1389, jf. også Rt-1995-486 på s. 494, Rt-2004-499 avsnitt 32 og HR-2017-1977-A avsnitt 44-45 at en handling er grov uaktsom når det foreligger «markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet».

Momentene i aktsomhetsvurderingen er de samme som ved vanlig uaktsomhet, men det kreves større grad av klanderverdighet, jf. Rt-2004-1942 avsnitt 33 til 38 og HR-2017-1977-A avsnitt 45. Relevante momenter er risikoen for skade, om risikoen var synbar for sikrede og hvilke handlingsalternativer sikrede hadde.

Risikoen for trafikkulykker tilsier generelt stor grad av aktsomhet ved kjøring av bil. Bildene i politiets illustrasjonsmappe viser at utforkjøringen skjedde på en strak veistrekning. Veien fremstår relativt smal, med liten eller ingen veiskulder før veien går over i vegetasjon. Veien gir lite rom for feilmanøvrering og tilsier at man kjører forsiktig.

A forklarte i politiavhør at *«(...)han følte at en blå el-bil lå imot hans kjørefelt»*. Tilsvarende forklaring er gitt i skademeldingen til foretaket, og i en avviksmelding til sikrede. I en slik situasjon er det naturlig at A legger bilen mot høyre selv om dette medfører risiko for utforkjøring.

Føreren av bilen bak den forsikrede lastebilen forklarte i politiavhør at *«(d)et var ingen passerende kjøretøy i motgående løp når betongbilen skjente ut som vitnet registrerte. En Tesla kom like etter, og føreren av denne stanset opp for å høre om det var behov for hjelp (...)»*.

Det er uklart for nemnda om A observerte den nevnte Teslaen eller om As observasjon var feil. Nemnda har ikke grunnlag for å si at As forklaring ikke er korrekt. Men selv om det ikke var noen motkommende bil, medførte den smale veien og manglende veiskulder at selv en liten justering av en større lastebil inn mot høyre lett kunne resultere i at bilen kjørte utenfor veibanen. Nemnda er derfor ikke enig i foretakets anførsel om at den eneste mulige forklaringen til utkjøringen hvis det ikke var noe motgående kjøretøy, var at A var uoppmerksom over tid eller sovnet.

Foretaket har bevisbyrden for at forsikringstilfellet er fremkalt grovt uaktsomt. Slik saken er opplyst kan nemnda ikke se at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at A har opptrådt grovt uaktsomt. Nemnda mener derfor fal. § 4-9 ikke gir grunnlag for noe regresskrav.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).